

[Enggaard.]

træffe sine beslutninger også under eget personligt ansvar, al den stund virksomheden, i dette tilfælde andelsbevægelsen, jo rammes i tilfælde af en dårlig beslutning, og de enkelte medlemmer føler det. I denne situation, hvor man disponerer med hensyn til fondens indskud i virksomheden, er det en langt mere indirekte interesse, der er inde i billedet. Kommer der et overskud ud af det, tilfalder det fonden. Kommer der et tab ud af det, er det fonden, der skal bære det. Arbejdsministeren må indrømme, at hermed er der skudt en meget betragtelig afstand ind imellem den konkrete sag, man disponerer i, og følgerne for den enkelte i virksomheden. Dette er tilsigtet fra regeringens side, det er jeg da fuldstændig klar over, på grund af den risikospredning, som man har været inde på omkring hele dette arrangement, som man søger at bygge op, men derigennem er forskellen på det grundlag, som arbejdsministeren benyttede til sin sammenligning, nemlig andelsbevægelsen, og dette forslag også meget åbenbart.

Jeg takker for arbejdsministerens erkendelse af, at folketinget ikke er i stand til at bestemme fondens dispositioner. Her er vi inde på nogle vigtige principper omkring forholdet mellem folketinget og fonden. Arbejdsministeren har her i dag givet til kende, at sådan forholder det sig, men han siger: vi kan jo tage spørgsmålet op her i folketinget. Det kan vi gøre. Vi kan tage alt op i folketinget. Men i og med at der ikke er nogen ansvarlig minister, som direkte har fonden som sin ressort, er vi ikke i stand til at drage nogle parlamentariske konsekvenser i denne sal af den ene eller den anden udvikling af fondens dispositioner. Man kan ikke, som jeg har hørt det fremdraget i den offentlige debat om dette, på nogen måde drage en sammenligning imellem folketingets forhold til fondens dispositioner og folketingets muligheder for gennem markedsudvalget f. eks. at føre kontrol med regeringens handlinger eller manglende handlinger. Jeg tror, man må erkende, at fonden ejes, som det er forudsat, af lønmodtagerne, disponeres af fondens ledelse, som vælges på det særlige grundlag, og at folketingets muligheder begrænser sig til, at man får information om, hvordan tingene udvikler sig. Vi er beklageligvis næppe i stand til at drage

arbejdsministeren eller nogen anden minister til ansvar, hvis udviklingen for fonden går i modsat retning af det, som man måtte ønske sig her i tinget.

Justitsministeren havde et indlæg i tilslutning til de betragtninger, der fra forskellig side, også fra mig, har været gjort omkring grundlovens § 73 om ekspropriation med eller uden fuld erstatning — i tilknytning til begrebet almenvellet. Man vil forstå af det, jeg sagde i første omgang, at det lader sig næppe gøre i øjeblikket på det grundlag, vi har, fuldt ud at vurdere disse ting i deres fulde perspektiv. Vi forbeholder os at arbejde videre med disse problemer for at søge et fast grundlag for, hvordan disse ting skal vurderes. Justitsministeren må imidlertid ikke af den grund, at jeg ikke i min tale har lagt mig fast, hverken på at forfølge ekspropriationssynspunktet eller på at tilstræbe en folkeafstemning, få den opfattelse, at jeg ikke er klar over, at begge muligheder eksisterer. Jeg er i allerhøjeste grad opmærksom på, hvordan disse ting kan udvikle sig, også med henblik på, hvordan de parlamentariske arbejdsvilkår omkring dette forslag i de kommende måneder eventuelt kan udvikle sig.

Jeg takker finansministeren for svarene, også for tilkendegivelsen af, at det primært er ejendomsretten, det drejer sig om. Jeg tror, at denne erkendelse af formålet med forslaget — og derigennem altså også en bekræftelse af det citat fra mødet i Odense, som blev ført frem i debatten — er værdifuld. Vi arbejder nu med rene linjer.

Jeg takker også for bekræftelsen af, at man fra fondens side ikke vil udlodde værditilvæksten i fonden til fondens indehavere, altså andelsbevisindehaverne. Jeg tror, dette synspunkt er vigtigt at få ind i diskussionen, fordi man ikke mindst fra en række offentligt ansattes side og fra deres organisationer har begrundet tilslutningen til principperne i regeringens skitse med, at det var den eneste måde, hvorpå de offentligt ansatte var i stand til at få andel i værditilvæksten i produktionslivet. Jeg er overbevist om, at denne klare erkendelse fra finansministerens side også vil have en betydelig effekt på den principielle stillingtagen, som har fundet sted blandt den offentlige sektors ansatte, eller som skal finde sted i de kommende måneder.